

ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Δ' ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΔΕΥΤΕΡΑ 9 ΙΟΥΝΙΟΥ 2003
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ
ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Θουνδίδη Περικλέοντος Ἐπιτάφιος (II, 37)

Χρώμεθα γὰρ πολιτείᾳ οὐ ζηλούσῃ τοὺς τῶν πέλας νόμους, παράδειγμα δὲ μᾶλλον αὐτοὶ ὅντες τισὶν ἦ μιμούμενοι ἐτέρους. καὶ ὅνομα μὲν διὰ τὸ μὴ ἔστι δλίγους ἀλλ' ἔστι πλείονας οἰκεῖν δημοκρατία κέκληται· μέτεστι δὲ κατὰ μὲν τοὺς νόμους πρὸς τὰ ἴδια διάφορα πᾶσι τὸ ἵσον, κατὰ δὲ τὴν ἀξίωσιν, ὡς ἔκαστος ἐν τῷ εὔδοκιμεῖ, οὐκ ἀπὸ μέρους τὸ πλέον ἔστι τὰ κοινὰ ἦ απὸ ἀρετῆς προτιμᾶται, οὐδὲ αὖ κατὰ πενίαν, ἔχων γέ τι ἀγαθὸν δρᾶσαι τὴν πόλιν, ἀξιώματος ἀφανείᾳ κεκώλυται. ἐλευθέρως δὲ τά τε πρὸς τὸ κοινὸν πολιτεύομεν καὶ ἔστι τὴν πρὸς ἀλλήλους τῶν καθ' ἡμέραν ἐπιτηδευμάτων ὑποψίαν, οὐ δι' ὀργῆς τὸν πέλας, εἰ καθ' ἡδονήν τι δρᾶ, ἔχοντες, οὐδὲ ἀξημίους μέν, λυπηρὰς δὲ τῇ δψει ἀχθηδόνας προστιθέμενοι. ἀνεπαχθῶς δὲ τὰ ἴδια προσομιλοῦντες τὰ δημόσια διὰ δέος μάλιστα οὐ παρανομοῦμεν, τῶν αἱεὶ ἐν ἀρχῇ ὅντων ἀκροάσει καὶ τῶν νόμων, καὶ μάλιστα αὐτῶν ὅσοι τε ἐπ' ὠφελίᾳ τῶν ἀδικουμένων κεῖνται καὶ ὅσοι ἄγραφοι ὅντες αἰσχύνην ὄμολογουμένην φέρουσιν.

- A. Από το κείμενο που σας δόθηκε να μεταφράσετε στο τετράδιό σας το τμήμα: "Χρώμεθα γὰρ πολιτείᾳ ... ἀξιώματος ἀφανείᾳ κεκώλυται".

Μονάδες 10

- B. Να γράψετε στο τετράδιό σας τις απαντήσεις των παρακάτω ερωτήσεων:

- B.1. Πώς ορίζεται η δημοκρατία στο κείμενο που σας δόθηκε;

Μονάδες 10

- B.2. "διὰ δέος μάλιστα οὐ παρανομοῦμεν...":

Σε ποια στάση ζωής των πολιτών αναφέρεται ο Περικλής με τη φράση αυτή;

Μονάδες 10

- B.3. Ποιο ήταν το ήθος των Αθηναίων πολεμιστών που περιγράφεται στο παρακάτω μεταφρασμένο κείμενο και ποια ήταν τα γνωρίσματα της αθηναϊκής δημοκρατίας που διαμόρφωσαν το ήθος αυτό, σύμφωνα με το πρωτότυπο απόσπασμα "μέτεστι δὲ κατὰ μὲν τὸν νόμοντος ... ἀξιώματος ἀφανείᾳ κεκώλυται";

ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Κι όταν αντιληφτείτε το μεγαλείο της, βάλτε στο νου σας ότι τη δύναμη αυτή την απέκτησαν άντρες τολμηροί που είχαν συνείδηση του καθήκοντος και με φιλότιμο την ώρα του αγώνα· και που, κάθε φορά που αποτύχαιναν σε κάποιο εγχείρημά τους, δεν επέτρεπαν βέβαια στον εαυτό τους να στερήσει την πόλη απ' τη δική τους ανδρεία, αλλά πρόσφεραν σ' αυτή την πιο ωραία συνεισφορά· γιατί, δίνοντας όλοι μαζί τη ζωή τους, έπαιρναν ο καθείς τους ξεχωριστά τον αγέραστο έπαινο και τον πιο περίλαμπο τάφο.

Θουκυδίδη Περικλέους Έπιτάφιος (II,43,8-16).

Μονάδες 10

B.4. Ποιες είναι οι διαφορές ανάμεσα στον Επιτάφιο του Περικλή και τις υπόλοιπες δημηγορίες του Θουκυδίδη;

Μονάδες 10

B.5. Να γράψετε στο τετράδιό σας δύο ομόρροιζες λέξεις της νέας ελληνικής γλώσσας (απλές ή σύνθετες) για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις: **πολιτεία, κέκληται, κοινὸν, δρᾶ, ἀρχῆ.**

Μονάδες 10

Γ. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ξενοφῶντος *Κύρου Ανάβασις* (III, i, 42-43)

Ἐπίστασθε ὅτι οὗτε πλῆθος ἐστιν οὗτε ἴσχὺς ἢ ἐν τῷ πολέμῳ τὰς νίκας ποιοῦσα, ἀλλ' ὁπότεροι ἂν σὺν τοῖς θεοῖς ταῖς ψυχαῖς ἐρρωμενέστεροι ἔωσιν ἐπὶ τοὺς πολεμίους, τούτους ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οἱ ἀντίοι οὐ δέχονται. ἐντεθύμημαι δ' ἔγωγε, ὦ ἄνδρες, καὶ τοῦτο, ὅτι ὁπόσοι μὲν μαστεύουσι ζῆν ἐκ παντὸς τρόπου ἐν τοῖς πολεμικοῖς, οὗτοι μὲν κακῶς τε καὶ αἰσχρῶς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀποθνήσκουσιν, ὁπόσοι δὲ τὸν μὲν θάνατον ἐγνώκασι πᾶσι κοινὸν εἶναι καὶ ἀναγκαῖον ἀνθρώποις, περὶ δὲ τοῦ καλῶς ἀποθνήσκειν ἀγωνίζονται, τούτους ὁρῶ μᾶλλον πως εἰς τὸ γῆρας ἀφικνουμένους καί, ἔως ἂν ζῶσιν, εὑδαιμονέστερον διάγοντας.

ὁπότεροι ἄν = όσοι τυχόν

ἐρρωμενέστεροι = πιο δυνατοί

ἀντίοι = αντίπαλοι

μαστεύουσι = επιχειρούν /επιζητούν

πως = κατά κάποιο τρόπο

Γ.1. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας το παραπάνω κείμενο.

Μονάδες 20

Γ.2. Να γράψετε στο τετράδιό σας τους τύπους που ξητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

- α. ἴσχυς:** τη δοτική και την αιτιατική ενικού.
πολέμωφ: την ονομαστική και την αιτιατική πληθυντικού.
ἄνδρες: τη γενική και τη δοτική πληθυντικού.
οὗτοι: την ονομαστική και τη γενική πληθυντικού στο ουδέτερο γένος.
πᾶσι: τη γενική και τη δοτική ενικού στο αρσενικό γένος.

Μονάδες 5

- β. ἔστιν:** τη μετοχή του ίδιου χρόνου και στα τρία γένη, στην ονομαστική ενικού.
ὅρῶ: το β' πρόσωπο ενικού της οριστικής και της προστακτικής του αορίστου β' στην ίδια φωνή.

Μονάδες 5

Γ.3. "ὅπόσοι δὲ τὸν μὲν θάνατον ἐγνώκασι πᾶσι κοινὸν εἶναι καὶ ἀναγκαῖον ἀνθρώποις": Να αναγνωρίσετε συντακτικά όλους τους όρους της πρότασης.

Μονάδες 10